

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Testamentis. Consilium CCCLXXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

& iudicio hominis sanæ mentis, *Alex. m. d. l. Furiosum nu. 2. Vsq. adeo, ut etiam ab eo, qui ante & post verè furiosus fuit, conditum testamentum valere putetur, si ipsa dispositio prudens, consultâ, ac rationabilis est. Exemplo illius, quod de testamento Tuditani furiosi refert Valerius Maximus, lib. 7. cap. 8. Alex. conf. 141. Ponderatus nu. 1. vol. 1. quasi scilicet in intervallo cessantis furoris huiusmodi testamentum conditum, aut actus celebratus sit. Exemplum cuius constituitur, si testamentum conditum sit ad pias causas, *Alex. in d. l. Furiosum nu. 2. & in d. conf. 141. nu. 1. in fine.* sic quod hac consideratione ac fatuitate & simplicitate dicti Goswini, non videatur satis commodè infringi posse præacta donatio.*

Verum quia ex his, quæ proponuntur, apparet Goswinum mente captum magis, & pro tali communiter reputatum fuisse; vero propius est dicere, huiusmodi donationem profusam viribus carere, & per insidias ac cupiditatem dictarum Sororum potius, quam proprio motu aut sano consilio dicti Goswini extortam fuisse. Demonstrat etenim id subsequens ac posterior responsio; quæ à totorum bonorum legato ad quadraginta florenos annuos recessum est; idque ad interrogationem earum, quæ prioris donationis auctores fuerant, eandemque priorem donationem suspectam habebant; sic quod ex eadem causa utrumque hic vitari debeat: præsertim quod utrumque dispositum sit in ipso Conventu, absentibus his, qui Goswinum sanguine continebant, & quorum consilio ac curâ res ipsius administrabantur. Ita quod parum prodesse debeat ipsius dispositionis materia & causa; hoc est, quod pro eleemosyna & anniversario primum omnia bona, deinde quadraginta florenos annuos reliquerit. Nam forma ipsa, & duarum difformium dispositionum coniunctio evidenter demonstrat, alieno potius, quam proprio iudicio, ac voluntate ita dispositum fuisse. Et quamvis infanti hominis non sit, in pios usus etiam omnia bona alienare; præsertim per speciem ultimæ voluntatis: tamen in homine fatuo, stupido & simplici, insanæ mentis & deficientis iudicii luculentissimum argumentum continet tam exorbitans ac profusa omnium bonorum donatio; præteritis his, quos propinqua sanguinis coniunctio ad successionem vocabat, *l. Fratres C. De inoff. testam. l. 2. D. eod. tit.* eadem donatione auctoribus ipsis displicente: sic quod rem ex conditione personæ, forma, ac materia examinando, verius esse videatur, Goswinum sic testando, non sanæ, sed insanæ mentis argumentum prodidisse. Cui non abimile est, quod idem Goswinus in vita aliquando fecit; erogatis omnibus, quæ ad manum habebat, in pauperes, uti proponitur.

Quæ quidem resolutio, ac decisio hic indubitata effici videtur ex eo, quod Goswinus rerum propriarum administrationem nulla prorsus tempore dictæ donationis ac multis annis antè habuerit, sed in cura ac gubernatione fratris continuè fuerit. Huiusmodi enim cura & gubernatio arguunt eum fuisse mente captum. Patet enim seu simplici cum curator aut gubernator datur, censetur dari & ut tamquam mente capto, sic quod ipsa datio & guber-

natio arguat illum mente captum fuisse, *Angel & Salices. in l. Cum te C. De probat. Alex. conf. 92. Viso & oportune discusso vol. 8.* Cui consequens est, ut licet fatuus seu simplex testamentum facere aut donare possit; non possit tamen idem, si est in cura seu gubernatione alterius: uti eleganter hunc articulum resolvendo decidit Decius, *in d. l. Furiosum nu. 11.* In eâ itaque opinione sum, meliore iudicio semper salvo, quod neque prior universalis, neque posterior particularis donatio jure subsistat: quamvis pietatis & commiserationis ergo existimem à boni piique viri officio alienum non facturum Domicellum Ioannem Meerssen fratrem & heredem, si dicto Conventui eleemosynam cum iudicio moderatam adiciat, & in locum inutilis & inconsultæ donationis per fratrem factæ substituat.

De Testamentis.

S V M M A R I V M.

Testamentum imperfectum.

1. Testamentum non est scriptura ad testandum præparata.
2. Testes in testamento necessarij sunt.
3. Testamentum non publicatum nullum est.
4. Scriptura patris inter liberos non publicata non valet.
5. Testamentum imperfectum quando effectum habet.

CONSILIUM CCCLXXX.

MANIFESTISSIMUM simul & indubitatum est, ex eâ scriptura, quæ ad testamentum faciendum parata fuit, si nullo jure testamentorum perfecta fuerit, non valere; & ne quidem ea, quæ per fideicommissum in ea scriptum reliqua sunt deberi. *Ex ea scriptura De testam.* Cui consonat quod dicit Vlpian. *in l. fideicommissa §. 1. Delegat. 3.* quod quoties qui exemplum testamenti præparat, & prius decedet, quam testetur, non valeat, quasi ex codicilli, quæ in eo exemplo scripta sunt; licet fideicommissi scripturam habeant. *l. Cum 2.* ergo post mortem Adriani Piel in illius domo seu capsa inventa sit charta quædam illius manu scripta, quam suum testamentum appellat, & in qua legitimos suos hæredes quorundam legatorum præstatione onerare voluisse videtur, dicendum est, illam neque jure testamenti, neque codicillorum, aut alterius ultimæ voluntatis valere posse: quia est imperfecta ob omisam adhibitionem testium, quæ ad perficiendum confirmandumque testamentum necessarij requiruntur, *l. Si quis ita scripserit de reb. dubijs.*

Quinimodò Sahiectus, *in l. Hac consultiſſima §. ex 3. imperfecto C. De testam.* tractans eam, quæ hic proponitur, facit speciem de eo, qui testamentum suâ manu scripsit, illudque neque lectum coram testibus, neque aliâ publicatum in capsa reponit, dicit huiusmodi testamentum omni imperfectæ generis laborare, tam ratione voluntatis, quam omisâ solemnitatibus; ideoque ne quidem si à patre inter liberos factum esset valere.

Et quamvis plerique alij sequuti Bartolum, *in 4. l. Si is D. De testam.* existiment jure singulari huiusmodi scripturam valere inter liberos; extraneis tamen

tamen scriptis hæredibus aut legatariis uno ore omnes cum Bartolo concludunt testamentum non valere, in d. l. si de testam. Proinde cum Adrianus sine liberis decesserit & legata extraneis, hoc est alijs quàm liberis reliquerit in dicta scriptura; non potest sustineri huiusmodi scriptura ut vice imperfecti testamenti sit & obtimeat.

5 Sanè duo illa legata, quæ adscripta sunt Ecclesiæ Sancti Martini ac pauperibus, an sustineri debeant, magnam dubitationem habet. Sed ut à scrupulosa disputatione abstinemus, magis est, ut quia testamenta ad pias causas scripta æquiparantur testamentis inter liberos, valeant huiusmodi legata: ut traditum est per lafonem, qui huius sententiæ auctores & confirmatores recitat, in *Amb. Quod sine in fine C. De testam. Decius in c. 2. De fide instrum. colum. 4. Ioannes de Anania cons. 57. Visu & consideratus*; accedente præsertim diei & anni, quæ in capite dictæ scripturæ per Adrianum adiecta invenitur, ascriptione, *Bald. ind. Amb. Quod sine nu. 4.* Neque absurdum est ea duo legata sustineri, alia autem corrumpere: nam ita servatur in testamento imperfecto inter liberos condito, ut si personis liberorum extraneæ personæ adijciantur, valeat testamentum tantum quoad liberos, non quoad extraneos, d. s. ex imperfecto; & quoad extraneas personas pro imperfecto habeatur: sic ut quod in hoc testamento extraneis ascriptum invenitur, ad legitimos hæredes pertinere debeat.

De Testamentis.

S V M M A R I U M.

Testamentum sine solemnitate.

1. Testamentum sollemnitate consuetudine abrogari posse.
2. Testamentum sine testibus valere posse.
3. Testamentum relativum valere.
4. Testamentum inter liberos & ad pias causas comparatur.
5. Testamentum inter liberos & ad pias causas etiam non solenne vales.
6. Testamentum uno loco recte conditum ubique effectum habet.
7. Forensis an teneatur legibus loci ubi degit.
8. Approbatum semel improbari non potest.

CONSILIVM CCCLXXXI.

ROBERTVS Tempest Mercator Anglicanus anno Domini 1550 die 3, Augusti, in Oppido Antwerpiensi, propria manu ultimam suam voluntatem seu testamentum scripsit, & scriptum clausit, omittis testium subscriptionibus. Post deinde nona Aprilis anno 1551. in eodem Oppido Antwerpiensi tabulas testamenti idem testator adhuc vivens aperuit, & plurima alia priori voluntati (quam ratam esse voluit) addendo, iterum clausit, & tandem moritur: quo mortuo tabulæ testamenti proferuntur coram Iudice Ordinario in Anglia; per quem publicatur & approbatur anno 1551. die quinta Octobris. Queritur, an tabulæ valeant? & si valeant, quem effectum habituræ sint?

Quod ad prius attinet, dicimus valere, siue ad

jus scriptum referantur, siue illud, quod in Anglia observatur, & frequentatur. De posteriore, quod minus dubitationis habet, patet; quia dicitur in Anglia pro jure servari, ut testamentum testatoris manu scriptum, etiam si desint omnia, quæ jure Romano requiruntur solemnina, valeat.

* Quam quidem observationem seu consuetudinem nemo recte dixerit esse rejiciendam: quia solemnitas testamentorum juris positivi est; cui non tantum contraria lege, sed etiam consuetudine derogari, in o totum abrogari, s. sed natura: ita insit. de iure nat. gen. & civili; & speciali five privilegio, siue consuetudine juris scripti observatio relaxari potest, l. si non specialis, l. ult. in verb. concedimus antiquam eorum consuetudinem legis vicem obtinere, C. De testam. etiam apud eos, qui legibus Romanorum adstringuntur. Ut non videatur mirum, si qualis qualis testamentorum faciendorum, forma probari debeat, quam sibi delegerunt, qui ijs legibus non tenentur: cum apud alias gentes informis etiam voluntas, si de ea constet, vires habeat; non aliter quam jure Romano militis quocumque modo declarata. 1. Et hoc est, quod ex sententia Canonistarum, in *Rubr. 2. De testam. ait Dominus Viglius, in Rubr. Inst. De milit. testam. quod apud eas gentes, quas Iuris civilis observatio non obligat, si nulla propria lex extat, hoc jus quod in militum testamentis est proditum, obtinere debeat; quia secundum jus gentium constitutum est, Bart. in l. neque enim. De milit. testam. Quando igitur hoc verum est, à milite scriptum testamentum valere, etiam si neque testes adhibuerit, neque ut subscriberent curaverit, tunc cum scripturæ voluntatem suam declaraverit (cum possit vel ex confessione adversarij, vel testium, qui manum scribentis noverunt, probari, l. Lucius de milit. testam. D. Viglius in §. plane Insituit, de milit. testam.) verum quoque erit sic conditum ab Anglo testamentum suo more sustineri. Rectè autem esse conditum secundum morem Angliæ, dubitandum non est; propter Iudicis auctoritatem, qui in publicatione & approbatione huius scripturæ id aperte declaravit: ut constet ex instrumento nobis exhibitio: quod decretum cum habeat potestatem sententiæ definitivæ, & in rem transiverit iudicatam, pro veritate habendum est, l. res iudicata de re iudic.*

De priore, et si maior sit dubitatio, quod vel unus testis ex septem defectus faciat ipso jure deficere testamentum, l. si unus C. De testam. verissimum tamen est in casu præsentis, eas esse huius scripturæ circumstantias, ut sustineri debeat; idque duplici ex capite. 1. Primò, quod hîc versetur in eo genere testandi, quod Bartolus, & alij Doctores varijs locis tradunt & approbant, in l. Asseroto, l. Quoties §. si quis nomen de hered. inst. l. Si ita scripsero de condit. & demonstrat. eo scilicet, quo testator convocatis testibus dicit se ita testari, quemadmodum in certa scedula demonstratâ, seu designatâ continetur, *Paul. Paris. cons. 2. vol. 3.* Cum ergo à consulente hoc in facto sit narratum, prædictum Robertum dixisse coram testibus, suum esse testamentum seu ultimam voluntatem, quam in tabulis prædictis suâ manu scripserat, sit, ut jure testatus esse credatur testamento implicite nuncu-